

LIGJ
Nr.10 333, datë 14.10.2010

**PËR RATIFIKIMIN E “MARRËVESHJES FINANCIARE NDËRMJET KËSHILLIT TË
TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE KOMISIONIT TË KOMUNITETEVE
EUROPIANE “PËR PROGRAMIN NDËRKUFITAR NDËRMJET SHQIPËRISË DHE
MALIT TË ZI, PËR VITIN 2009, TË KOMPONENTIT TË DYTË TË INSTRUMENTIT
TË NDIHMËS SË PARAADERIMIT (IPA) - BASHKËPUNIMI NDËRKUFITAR PËR
SHQIPËRINË””**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet “Marrëveshja financiare ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Komisionit të Komuniteteve Europiane “Për programin ndërkufitar ndërmjet Shqipërisë dhe Malit të Zi, për vitin 2009, të komponentit të dytë të Instrumentit të Ndihmës së Paraaderimit (IPA) - Bashkëpunimi ndërkufitar për Shqipërinë””.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.6739, datë 21.10.2010 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bamir Topi

MARRËVESHJE FINANCIMI
NDËRMJET KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE
KOMISIONIT TË KOMUNITETEVE EUROPIANE MBI PROGRAMIN NDËRKUFITAR
SHQIPËRI-MAL I ZI NËN KOMPONENTIN E BASHKËPUNIMIT NDËRKUFITAR TË
INSTRUMENTIT TË ASISTENCËS SË PARAADERIMIT (IPA) PËR VITIN 2009

(Menaxhimi i centralizuar)

Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë dhe Komisioni i Komuniteteve Europiane, këtej e tutje referuar bashkërisht si “Palët” ose individualisht si “Vendi përfitues” në rastin e Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë ose “Komisioni”, në rastin e Komisionit të Komuniteteve Europiane,

duke pasur parasysh se:

a) Më 1 gusht 2006, Këshilli i Bashkimit European vendosi me anë të rregullores (EC) nr.1085/2006 krijimin e një instrumenti të asistencës për paraaderimin (këtej e tutje “Rregullorja kuadër IPA”). Me efekt nga 1 janari 2007, ky instrument përfaqëson bazën e vetme ligjore për dhënien e asistencës financiare për vendet kandidate (aktualisht Kroacia, ish-Republika Jugosllave e Maqedonisë dhe Turqia) dhe vendet kandidate potenciale (Shqipëria, Bosnja dhe Hercegovina, Mali i Zi dhe Serbia, duke përfshirë Kosovën, sipas rezolutës 1244 të

Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara) në përpjekjet e tyre për të forcuar reformat politike, ekonomike dhe institucionale me perspektivën për t'u bërë një ditë anëtare të Bashkimit Europian.

b) Më 12 qershor 2007, Komisioni vendosi me anë të rregullores (EC) nr.718/2007 implementimin e rregullores kuadër IPA, e cila detajon rregullat e aplikueshme të menaxhimit dhe të kontrollit (këtej e tutje “Rregullorja e zbatimit IPA”).

c) Asistenca komunitare nën instrumentin e asistencës së paraaderimit duhet të vazhdojë të mbështesë vendet përfituese në përpjekjet e tyre për të forcuar institucionet demokratike dhe shtetin e së drejtës, të reformojë administratën publike, të ndërmarrë reforma ekonomike, të respektojë të drejtat e njeriut dhe ato të minoriteteve, të promovojë barazinë gjinore, të mbështesë zhvillimin e shoqërisë civile dhe të çojë përpara bashkëpunimin rajonal, si dhe ripajtimin dhe rindërtimin, dhe të kontribuojë në zhvillimin e qëndrueshëm dhe reduktimin e varfërisë.

Për vendet potenciale kandidate, asistenca komunitare mund të përfshijë përafrimin me *acquis communautaire*, si dhe mbështetjen për projekte në investime që kanë për qëllim në veçanti ndërtimin e kapaciteteve menaxhuese në fushat e zhvillimit rajonal, të burimeve njerëzore dhe atë rural.

d) Palët kanë nënshkruar më 18 tetor 2007 një marrëveshje kuadër që përcakton rregullat e përgjithshme për bashkëpunim dhe implementimin e asistencës komunitare nën instrumentin e paraaderimit.

e) Programin ndërkufitar ndërmjet Shqipërisë dhe Malit të Zi për vitet 2007-2009 u miratua nga Komisioni me vendimin C(2007)6342 të datës 18 dhjetor 2007.

f) Komisioni, më datë 21 gusht 2009, miratoi propozimin financiar për vitin 2009, të programit ndërkufitar ndërmjet Shqipërisë dhe Malit të Zi (këtej e tutje “Programi”). Ky program do të implementohet në mënyrë të centralizuar nga Komisioni.

g) Për implementimin e këtij programi është e nevojshme që Palët të nënshkruajnë një marrëveshje financimi për të përcaktuar kushtet për dhënien e asistencës komunitare, rregullat dhe procedurat që lidhen me disbursimin e kësaj asistence dhe kushteve, sipas të cilave do të menaxhohet kjo asistencë.

Kanë rënë dakord si më poshtë vijon:

1. PROGRAMI

Komisioni do të kontribuojë me anë të një granti për financimin e programit në vijim, i cili është përcaktuar në aneksin A të kësaj Marrëveshjeje.

Numri i programit: 2009/021-165 (CRIS) [Pjesa e Shqipërisë]; 2009/021-595 [Pjesa e Malit të Zi]

Titulli: Programi ndërkufitar ndërmjet Shqipërisë dhe Malit të Zi nën komponentin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA për vitin 2009.

2. ZBATIMI I PROGRAMIT

1. Programi do të zbatohet nga Komisioni në një mënyrë të centralizuar, sipas nenit 53a të rregullores së Këshillit (EC Euratom) nr.1605/2002 mbi rregulloren financiare të aplikueshme për buxhetin e përgjithshëm të Komuniteteve, të ndryshuar sipas rregullores (EC, Euratom) 1995/2006 të datës 13 dhjetor 2006 (këtej e tutje “Rregullorja financiare”).

2. Programi do të zbatohet në përputhje me dispozitat e marrëveshjes kuadër mbi rregullat për bashkëpunimin që lidhen me asistencën financiare të BE-së për Shqipërinë dhe zbatimin e asistencës në kuadër të Instrumentit të Paraaderimit (IPA) të arritur ndërmjet Palëve më 18 tetor 2007 (këtej e tutje “Marrëveshja kuadër”), e cila ndodhet në aneksin B të kësaj Marrëveshjeje.

3. STRUKTURAT DHE AUTORITETET PËRGJEGJËSE

1. Përfituesi do të caktojë një koordinator kombëtar IPA në përputhje me marrëveshjen kuadër, i cili do të veprojë si përfaqësuesi i përfituesit përballë Komisionit. Ai/ajo duhet të sigurojë që ekziston një lidhje e fortë ndërmjet Komisionit dhe Përfituesit si për procesin e përgjithshëm të aderimit, ashtu edhe për asistencën e BE-së së paraaderimit nën instrumentin

IPA-në.

2. Koordinator kombëtar IPA do të jetë, gjithashtu, përgjegjës për koordinimin e pjesëmarrjes së vendit përfitues në programet përkatëse ndërkufitare, si dhe në programet transnacionale, ndërrajonale ose në programet që përfshijnë vende që lagen nga dete, nën instrumente të tjera të Komunitetit.

3. Vendi përfitues duhet të ngrejë një strukturë operuese për pjesën e programit në territorin e vet. Funksionet dhe përgjegjësitë e tij përcaktohen në programin ndërkufitar, me përjashtim të tenderimit, kontraktimit dhe pagesave, të cilat janë përgjegjësi e Komisionit.

4. Struktura operuese duhet të bashkëpunojë ngushtë me strukturën operuese të Malit të Zi për implementimin e këtij programi.

5. Sipas nenit 142 të rregullores së zbatimit IPA, strukturat operuese të vendeve pjesëmarrëse duhet të ngrenë një Sekretariat të Përbashkët Teknik për të asistuar strukturat operuese dhe Komitetin e Përbashkët Monitorues në përmbushjen e detyrave të tyre respektive.

Sekretariati i Përbashkët Teknik mund të ketë antenë të ngritur në secilin vend pjesëmarrës.

4. FINANCIMI

Financimi për implementimin e kësaj Marrëveshjeje do të jetë si më poshtë:

a) Kontributi i Komunitetit për vitin 2009 është përcaktuar në një maksimum prej 850,000 €, siç detajohet në shtojcën A të kësaj Marrëveshjeje. Megjithatë, pagesa e kontributit të Komunitetit nga Komisioni do të bëhet brenda limiteve të fondeve në dispozicion.

b) Kostoja e strukturave dhe autoriteteve të ngritura nga vendi përfitues për implementimin e këtij programi do të mbulohet nga Përfituesi, me përjashtim të kostove referuar në nenin 94(1)(f) të rregullores së zbatimit IPA.

5. AFATI PËRFUNDIMTAR PËR NËNSHKRIMIN E KONTRATAVE

1. Kontratat dhe marrëveshjet individuale, të cilat zbatojnë këtë Marrëveshje do të nënshkruhen jo më vonë se dy vjet nga data e hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje.

2. Në raste të justifikuara siç duhet, ky afat kontraktimi mund të zgjatet përpara datës së përfundimit të tij për një periudhë maksimale prej tre vjetësh nga data e hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje.

3. Çdo financim, për të cilin nuk është nënshkruar një kontratë përpara afatit të përfundimit të tij, do të anulohet.

6. AFATI PËR EKZEKUTIMIN E KONTRATAVE

1. Kontratat duhet të zbatohen maksimumi brenda dy vjetësh që nga data e nënshkrimit të tyre.

2. Në raste të justifikuara siç duhet, afati përfundimtar i zbatimit të kontratave mund të shtyhet përpara datës së përfundimit të tyre.

7. AFATI I DISBURSIMIT

1. Disbursimi i fondeve duhet të bëhet jo më vonë se një vit nga data përfundimtare e ekzekutimit të kontratave.

2. Në raste të justifikuara siç duhet, afati për disbursimin e fondeve mund të shtyhet përpara datës së përfundimit të saj.

8. TRAJTIMI I TË ARDHURAVE

1. Të ardhurat, në kuadër të IPA-së përfshijnë të ardhurat e fituara nga një aktivitet gjatë periudhës së bashkëfinancimit IPA, duke filluar që nga shitjet, qiratë, shërbimet/taksat ose të ardhura të tjera ekuivalente me përjashtim të:

a) të ardhurave të nxjerra gjatë jetës ekonomike të investimeve të bashkëfinancuara në raste të investimeve në firma;

b) të ardhurave të nxjerra brenda kuadrit të një mase inxhinierie financiare, duke përfshirë kapitalin e një sipërmarrjeje dhe fondet hua, fondet e garancisë, kredive;

c) aty ku është e aplikueshme, kontributet nga sektori privat për bashkëfinancimin e aktiviteteve, të cilat do të paraqiten së bashku me kontributin publik në tabelat financiare të programit.

2. Të ardhurat siç përkufizohen në paragrafin 1 më lart, paraqesin të ardhura, të cilat duhet të zbriten nga shuma e shpenzimeve të lejueshme për aktivitetin në fjalë. Jo më vonë se mbyllja e programit, këto fatura duhet të zbriten nga shpenzimet e lejueshme relevante për aktivitetin në shumën e tyre të plotë ose proporcionale, në varësi të asaj, nëse burojnë plotësisht ose pjesërisht nga aktiviteti i bashkëfinancuar.

9. SHPENZIMET E LEJUESHME

1. Shpenzimi në kuadër të këtij programi do të jetë i lejueshëm për kontributin e Komunitetit, nëse ai është kryer aktualisht pas nënshkrimit të kësaj Marrëveshjeje.

2. Shpenzimet e mëposhtme nuk do të jenë të lejueshme për kontributin e Komunitetit në kuadër të programit në aneksin A:

- a) taksat, duke përfshirë taksën mbi vlerën e shtuar (TVSH);
- b) detyrimet doganore dhe të importit, ose çdo detyrim tjetër;
- c) blerjet, dhëniet me qira ose me kredi të truallit dhe godinave ekzistuese;
- d) gjobat, ndëshkimet financiare dhe shpenzimet për proceset gjyqësore;
- e) kostot operacionale;
- f) pajisje të dorës së dytë;
- g) detyrime bankare, kostot për vënie garancie dhe detyrime të ngjashme;
- h) kostot për shkëmbime, detyrime dhe humbje nga këmbimi i monedhave të lidhura me ndonjë komponent specifik të llogarive bankare në euro, si dhe shpenzime të tjera financiare;
- i) kontribute në natyrë;
- j) interesa mbi borxhe.

3. Me shmangie nga paragrafi 2 më lart, shpenzimet e mëposhtme do të jenë të lejueshme:

- a) taksat mbi vlerën e shtuar, nëse përmbushen kushtet e mëposhtme:
 - i) nuk janë të rikthyeshme në asnjë lloj mënyre,
 - ii) është përcaktuar që ato janë kryer nga përfituesi i fundit, dhe
 - iii) janë të identifikuar qartë në projektpropozim.
- b) detyrimet për transaksione financiare transnacionale;
- c) në rast se zbatimi i një aktiviteti kërkon që të hapet një ose më shumë llogari të veçanta, detyrimet bankare për hapjen dhe administrimin e llogarive;
- d) kostot për konsulencë ligjore, kostot noteriale, kostot për ekspertë teknikë ose financiarë, dhe kostot financiare dhe të auditimit, nëse ato janë të lidhura direkt me aktivitetin e bashkëfinancuar dhe janë të nevojshme për përgatitjen ose zbatimin e tij;
- e) kostot e garancisë, të siguruara nga një bankë ose institucione të tjera financiare, në rastet kur një gjë e tillë kërkohet nga legjislacioni kombëtar ose ai i Komunitetit;
- f) shpenzime të përgjithshme të vërtetuara që janë të bazuara në kosto reale të kërkuara gjatë zbatimit të aktivitetit respektiv. Normat bazë të llogaritura mbi bazën e kostove mesatare nuk mund të kalojnë 25% të atyre kostove direkte të një aktiviteti, i cili mund të ndikojë nivelin e shpenzimeve të përgjithshme. Për llogaritja duhet të dokumentohet plotësisht dhe të rishikohet periodikisht;
- g) blerja e truallit me një shumë prej deri në 10% të shpenzimeve të lejueshme të aktivitetit respektiv.

4. Përveç asistencës teknike për programin referuar nenit 94 të rregullores së zbatimit IPA, shpenzimet e mëposhtme, të paguara nga autoritete publike gjatë përgatitjes dhe implementimit të një aktiviteti do të jenë të lejueshme:

- a) kostot e shërbimeve të specializuara, të ofruara nga një autoritet publik që është i

ndryshëm nga përfituesi i fundit gjatë përgatitjes ose implementimit të një aktiviteti;

b) kostot për sigurimin e shërbimeve që lidhen me përgatitjen dhe implementimin e një aktiviteti, të ofruar nga një autoritetet publik, i cili është vetë përfituesi i fundit që kryen një aktivitet për llogari të tij pa kërkuar ofrues shërbimesh të tjera nëse ato janë kosto shtesë dhe lidhen ose me shpenzime të paguara aktualisht ose direkt për aktivitetin e bashkëfinancuar.

Autoritetet publike respektive duhet ose t'ia ngarkojnë kostot e referuara në pikën "a" të këtij paragrafi përfituesve përfundimtarë ose t'i certifikojnë këto kosto në bazë të dokumenteve që dëshmojnë se kanë të njëjtën vlerë, të cilat bëjnë të mundur identifikimin e kostove reale, të paguara nga ai autoritet për atë aktivitet.

Kostot e referuara në pikën "b" të këtij paragrafi, duhet të jenë të certikuara me anë të dokumenteve, të cilat bëjnë të mundur identifikimin e kostove reale të paguara nga autoriteti publik respektiv për atë aktivitet.

5. Duke respektuar rregullat në paragrafët 1 dhe 4, rregulla të mëtejshme mbi shpenzimet e lejueshme mund të përcaktohen në programin ndërkufitar në aneksin A të kësaj Marrëveshjeje.

10. RUAJTJA E DOKUMENTEVE

1. Të gjitha dokumentet që lidhen me programin në aneksin A duhet të ruhen të paktën për pesë vjet që nga data në të cilën Parlamenti Europian mbyll vitin buxhetor, të cilit i përket dokumenti.

2. Në rast se programi në aneksin A nuk është mbyllur përfundimisht brenda afatit të përcaktuar në paragrafin 1 më lart, dokumentet e lidhura me të duhet të mbahen deri në fund të vitit, i cili pason vitin në të cilin programi në aneksin A është mbyllur.

11. PLANI PËR DECENTRALIZIMIN PA KONTROLLE *EX-ANTE*

1. Vendi përfitues duhet të përcaktojë një plan të detajuar me etapa indikative dhe limite kohore për të arritur decentralizimin me kontrolle *ex-ante* nga Komisioni. Përveç kësaj, vendi përfitues duhet të hartojë një plan indikativ për të arritur decentralizimin pa kontrolle *ex-ante* nga Komisioni.

2. Komisioni duhet të monitorojë zbatimin e planeve të përmendura në paragrafin 1 dhe të marrë parasysh rezultatet e arritura nga vendi përfitues në këtë kontekst, në veçanti në sigurimin e asistencës. Planin për të arritur decentralizimin pa kontrolle *ex ante* mund t'i referohet heqjes dorë gradualisht nga tipat e ndryshëm të kontrolleve *ex-ante*.

3. Vendi përfitues duhet të mbajë të informuar rregullisht Komisionin mbi progresin e arritur në zbatimin e këtij plani.

12. INTERPRETIMI

1. Në rastin kur një dispozitë konkrete e kësaj Marrëveshje shprehet ndryshe, termat e kësaj dispozite duhet të ruajnë të njëjtin kuptim me termat e dispozitave të rregullores kuadër IPA dhe rregullores së zbatimit IPA.

2. Në rastin kur një dispozitë konkrete e kësaj Marrëveshje shprehet ndryshe, referencat e kësaj Marrëveshjeje do të jenë referencat e kësaj Marrëveshjeje, të ndryshuar, plotësuar apo zëvendësuar herë pas here.

3. Çdo referencë ndaj rregulloreve të Këshillit apo Komisionit janë bërë ndaj versionit të tyre siç është treguar. Nëse kërkohet, modifikimet e këtyre rregulloreve duhet të zhvendosen në këtë Marrëveshje me anë të amendimeve.

4. Titujt në këtë Marrëveshje nuk kanë domethënie ligjore dhe nuk ndikojnë interpretimin e saj.

13. PAVLEFSHMËRIA E PJESSHME DHE BOSHLLËQET E PAQËLLIMSHME

1. Nëse një dispozitë e kësaj Marrëveshjeje është ose bëhet e pavlefshme ose kjo Marrëveshje përmban boshllëqe të paqëllimshme, kjo nuk do të ndikojë vlefshmërinë e dispozitave të tjera të kësaj Marrëveshjeje. Palët do të zëvendësojnë çdo dispozitë të pavlefshme me një dispozitë të vlefshme, e cila është shumë e ngjashme me qëllimin dhe objektivin e dispozitës së pavlefshme.

2. Palët do të mbushin çdo boshllëk të paqëllimshëm nëpërmjet një dispozite, e cila i

përshtatet sa më mirë qëllimit dhe objektivit të kësaj Marrëveshjeje, në përputhje me rregulloren kuadër IPA dhe rregulloren e zbatimit IPA.

14. RISHIKIMI DHE NDRYSHIMI

1. Zbatimi i kësaj Marrëveshjeje do të jetë subjekt i rishikimeve periodike në kohë të rëna dakord ndërmjet Palëve.

2. Çdo ndryshim për të cilin është rënë dakord ndërmjet Palëve do të jetë me shkrim dhe do të jetë pjesë e kësaj Marrëveshjeje. Ndryshime të tilla do të hyjnë në fuqi pasi vendosen ndërmjet Palëve.

15. PËRFUNDIMI

1. Duke respektuar paragrafin 2, kjo Marrëveshje do të përfundojë tetë vjet pas hyrjes në fuqi të saj. Ky përfundim nuk do të përjashtojë mundësinë që Komisioni të bëjë korrigjime financiare në përputhje me nenin 56 të rregullores së zbatimit IPA.

2. Kjo Marrëveshje mund të përfundojë nga secila Palë, duke informuar me shkrim Palën tjetër. Ky përfundim do të ketë efekt gjashtë muaj kalendarikë që nga data e njoftimit me shkrim.

16. ZGJIDHJA E MOSMARRËVESHJEVE

1. Mosmarrëveshjet që dalin nga interpretimi, përdorimi dhe zbatimi i kësaj Marrëveshjeje, në secilën prej dhe të gjitha nivelet e pjesëmarrjes, do të rregullohen miqësisht nëpërmjet konsultimit mes Palëve.

2. Në mungesë të zgjidhjeve miqësore, secila Palë mund ta çojë çështjen për gjykim në përputhje me rregullat fakultative të gjykimit të Gjykatës së Përhershme për Gjykimet që lidhen me organizatat ndërkombëtare dhe shtetet në fuqi në datën e kësaj Marrëveshjeje.

3. Gjuha që do të përdoret në procedurat e gjykimit do të jetë gjuha angleze. Autoriteti i caktuar do të jetë Sekretari i Përgjithshëm i Gjykatës së Përhershme të Gjykimet, pas një kërkesë me shkrim, të dërguar nga cilado nga Palët. Vendimi i arbitrit do të jetë i detyrueshëm për të gjitha palët dhe nuk do të ketë proces apelues.

17. NJOFTIME

1. Çdo komunikim në lidhje me këtë Marrëveshje do të bëhet në formë të shkruar dhe në gjuhën angleze. Çdo komunikim duhet të firmoset dhe duhet të dërgohet si një dokument zyrtar ose me faks.

2. Çdo komunikim në lidhje me këtë Marrëveshje duhet të dërgohet në adresat e mëposhtme:

Për Komunitetin:

Z. Helmuth Lohan

Shef i delegacionit

Delegacioni i Komisionit European në Shqipëri

Qendra e biznesit "ABA", kati i 17-të

Rruga: "Papa Gjon Pali II"

Tiranë, Shqipëri

Fax: + 355 4230752

Për vendin përfitues

Znj. Majlinda Bregu

Ministre e Integrimit European

Rruga: "Papa Gjon Pali II", nr. 3

Tiranë, Shqipëri

Fax +355 4256267

18. NUMRI I ORIGJINALEVE

Marrëveshja e financimit është hartuar në dy kopje në gjuhën angleze.

19. SHTOJCAT

Anekset A, B dhe C do të përbëjnë një pjesë integrale të kësaj Marrëveshjeje.

20. HYRJA NË FUQI

Kjo Marrëveshje do të hyjë në fuqi ditën e nënshkrimit të saj. Në rast se palët nënshkruajnë në ditë të ndryshme, kjo Marrëveshje do të hyjë në fuqi në datën e nënshkrimit nga Pala e dytë.

Firmosur, për dhe në emër të Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë, në Tiranë në datë

nga

Znj. Majlinda Bregu

Ministre e Integrimit European

Firmosur, për dhe në emër të Komisionit, në Tiranë në datë

nga

Z. Helmuth Lohan

Shef i delegacionit të Komisionit European

ANEKSI A

PROGRAMI NDËRKUFITAR NDËRMJET SHQIPËRISË DHE MALIT TË ZI
NËN KOMPONENTIN E BASHKËPUNIMIT NDËRKUFITAR IPA PËR VITIN 2009

SHTOJCA A1

PROPOZIMI I FINANCIMIT PËR VITIN 2009 PËR PROGRAMIN NDËRKUFITAR
SHQIPËRI-
MALI I ZI, MIRATUAR ME VENDIM TË KOMISIONIT C(2009)6445
NË DATË 21 GUSHT 2009

SHTOJCA A2

PROGRAMI NDËRKUFITAR SHQIPËRI-MALI I ZI 2007-2009 IPA CBC, SHQIPËRI-MALI
I ZI, MIRATUAR ME VENDIM TË KOMISIONIT C(2007)6342 NË DATË 18 DHJETOR
2007

ANEKSI B

MARRËVESHJA KUADËR NDËRMJET KOMISIONIT TË KOMUNITETEVE EUROPIANE
DHE KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DATË 18 TETOR
2007

ANEKSI C

RAPORTIMI

1. Strukturat operuese të vendeve përfituese në një program ndërkufitar duhet t'i dërgojnë Komisionit dhe koordinatorëve kombëtarë respektivë IPA një raport vjetor dhe një raport përfundimtar mbi zbatimin e programit ndërkufitar pas kontrollit të tyre nga Komiteti i Përbashkët i Monitorimit.

Raporti vjetor duhet të dërgohet çdo vit brenda datës 30 qershor; raporti i parë në vitin e dytë që pason miratimin e programit ndërkufitar.

Raporti përfundimtar duhet të dërgohet jo më vonë se 6 muaj pas mbylljes së këtij programi.

2. Raportet e referuara në paragrafin 1 duhet të përmbajnë informacionin e mëposhtëm:

a) Progresin e bërë gjatë zbatimit të programit ndërkufitar dhe prioritetet në raport me qëllimet specifike, të verifikueshme, me një përcaktim sasior të sasisë, kurdo dhe kudo që kjo të jetë e mundur, duke përdorur indikatorët në nenin 94 (1) “d” të rregullores së zbatimit IPA në nivel të akteve prioritare;

b) Hapat e ndërmarrë nga struktura operuese për të siguruar cilësinë dhe efektivitetin e zbatimit, në veçanti:

- masat monitoruese dhe vlerësuese, duke përfshirë masat për mbledhjen e të dhënave,
- një përmbledhje të problemeve të rëndësishme, të hasura në zbatimin e këtij programi dhe çdo mase të marrë;
- përdorimin e asistencës teknike;

c) Masat e marra për të siguruar informimin dhe publicitetin mbi këtë program.

Aty ku është e përshtatshme, informacioni i referuar në pikat “a” deri në “c” të këtij paragrafi mund të jepet në formë të përmbledhur.

Nuk është e nevojshme që informacioni i referuar në pikën “b” të përfshihet nëse nuk ka pasur një ndryshim të rëndësishëm që nga raporti i mëparshëm.

VENDIM I KOMISIONIT
C(2009) 6445 I DATËS 21 GUSHT 2009
PËR MIRATIMIN E PROGRAMIT TË BASHKËPUNIMIT NDËRKUFITAR SHQIPËRI –
MAL I ZI NËN KOMPONENTIN E BASHKËPUNIMIT NDËRKUFITAR IPA, PËR VITIN
2009

Komisioni i Komuniteteve Europiane:

duke pasur parasysh traktatin themelues të Komunitetit Europian,

duke pasur parasysh rregulloren e Këshillit (KE) nr.1085/2006 të datës 17 korrik 2006, që krijon Instrumentin e Ndihmës së Paraaderimit (IPA)¹ dhe veçanërisht nenin 14, pika 2, shkronja “a” të saj,

Meqë:

1. Rregullorja (KE) nr.1085/2006 përcakton objektivat dhe parimet kryesore për asistencën e paraaderimit për vendet kandidate dhe kandidate potenciale.

2. Në përputhje me nenin 7, pika 1 të rregullores së Këshillit (KE) nr.1085/2006, asistencë duhet të jepet nëpërmjet programeve vjetore ose shumëvjeçare, për vend, grup vendesh ose komponentë. Këto programe duhet të hartohen në përputhje me kuadrin e përgjithshëm të politikës siç përcaktohet në nenin 4 të rregullores nr.1085/2006 dhe dokumentet planifikuese indikative shumëvjeçare përkatëse, të referuara në nenin 6 të kësaj rregulloreje.

3. Këshilli ka vendosur një partneritet europian për Shqipërinë² dhe një partneritet europian për Malin e Zi³ në datë 29 shtator 2008, Komisioni miratoi Dokumentin planifikues indikativ shumëvjeçar 2008-2010 për Shqipërinë dhe në datë 4 gusht 2008, Dokumentin planifikues indikativ shumëvjeçar 2008-2010 për Malin e Zi, të cilat përmbledhin prioritetet

¹ GZ L 210, 31.7.2006, faqe 82.

² Vendim i Këshillit 2008/210/KE i datës 18 shkurt 2008, GZ L 80, 19.3.2006, faqe 1-17.

³ Vendim i Këshillit 2007/49/KE i datës 22 janar 2007, GZ L 20, 27.1.2007, faqe 16-31.

kryesore për ndihmën e paraaderimit për këto vende⁴.

4. Në përputhje me nenin 91 të rregullores së Komisionit (KE) nr.718/2007 të datës 12 qershor 2007, që zbaton rregulloren e Këshillit (KE) 1085/2006 dhe siç parashikohet, e cila krijon Instrumentin e Ndihmës së Paraaderimit (IPA)⁵ (këtej e tutje referuar “Rregullorja e zbatimit IPA”), Komisioni miratoi më 18 dhjetor 2007 programin ndërkufitar shumëvjeçar Shqipëri-Mal i Zi 2007-2009 (vendimi C(2007)6342).

5. Programi ndërkufitar shumëvjeçar Shqipëri-Mal i Zi ka për qëllim të sigurojë asistencë për promovimin e bashkëpunimit midis njerëzve, komuniteteve dhe institucioneve dhe të nxitë zhvillimin e qëndrueshëm dhe stabilitetin e zonave kufitare. Prioriteti i parë do të mbështesë zhvillimin ekonomik, mjedisor dhe social ndërkufitar, ndërsa prioriteti i dytë do të sigurojë asistencë teknike për të implementuar programin.

6. Programi ndërkufitar Shqipëri-Mal i Zi për vitin 2007, u implementua nëpërmjet vendimit të financimit C(2007)6342 të datës 18 dhjetor 2007 dhe për vitin 2008 nëpërmjet vendimit të financimit C(2008)3825 të datës 25 korrik 2008. Një vendim i ri financimi duhet të miratohet për të implementuar programin e vitit 2009.

7. Për vitin 2009, ky vendim plotëson kërkesat e nenit 90 të rregullores së Komisionit (KE, Euroatom) nr.2342/2002 të datës 23 dhjetor 2002, e cila përcakton rregullat e detajuara për implementimin e rregullores së Këshillit nr.1605/2002⁶, duke qenë kështu një vendim financimi sipas kuptimit të nenit 75 (2) të rregullores së Këshillit nr.1605/2002 të datës 25 qershor 2002 të rregullores financiare, të aplikuar për buxhetin e përgjithshëm të Komuniteteve Europiane⁷.

8. Masat e parashikuara në këtë vendim janë në përputhje me opinionin e Komitetit IPA, ka vendosur si më poshtë:

Neni 1

Miratohet propozimi i financimit për vitin 2009 të “Programit ndërkufitar Shqipëri-Mal i Zi”, siç përcaktohet në shtojcën e këtij vendimi. Ky program do të zbatohet në mënyrë të centralizuar.

Ky program që i korrespondon vitit buxhetor 2009 do të zbatohet nëpërmjet marrëveshjes së financimit që do të nënshkruhet midis Komisionit dhe Këshillit të Ministrave të secilit prej vendeve pjesëmarrëse në përputhje me marrëveshjen kuadër, të nënshkruar midis palëve të njëjta në datë 18 tetor 2007 për Shqipërinë dhe 15 nëntor 2007 për Malin e Zi. Secila nga marrëveshjet e financimit do të mbulojë kontributin e Komisionit për vendin përfitues për vitin në fjalë.

Neni 2

Shuma maksimale e kontributit të Komitetit do të jetë 850.000 euro për Shqipërinë dhe 600.000 euro për Malin e Zi, dhënë nga zëri 22.020401 i buxhetit të përgjithshëm të Komuniteteve Europiane për vitin 2009.

Nënshkruar në Bruksel,

PËR KOMISIONIN
Olli Rehn
Anëtar i Komisionit

⁴ Për Shqipërinë: C(2008)5352; për Malin e Zi: C(2008)4275.

⁵ GZ L 170, 29.6.2007, faqe 1.

⁶ GZ L 357, 31.12.2002, faqe 1.

⁷ GZ L 248, 16.9.2002, faqe 1.

SHTOJCË
PROPOZIMI FINANCIAR PËR VITIN 2009 PËR PROGRAMIN NDËRKUFITAR SHQIPËRI-
MAL I ZI

1. IDENTIFIKIMI

Përfituesit	Shqipëria dhe Mali i Zi
Numri CRIS	2009/021-165, 2009/021-595
Viti	2009
Kosto	Shqipëria: 850,000 € Mali i Zi: 600,000 € Vlera totale e kontributit IPA: 1,45 milionë €
Strukturat operuese	Në Shqipëri: Ministria e Integrimit European Në Mal të Zi: Sekretariati për Integrimin European
Autoritetet implementuese	Për Shqipërinë/ Malin e Zi: Komisioni European
Data përfundimtare për hyrjen në fuqi të Marrëveshjes së Financimit	Maksimumi brenda datës 31 dhjetor 2010
Data përfundimtare për nënshkrimin e kontratave	2 vjet që nga data e hyrjes në fuqi të marrëveshjes së financimit. Nuk ka afat për projektet e auditimit dhe vlerësimit që mbulohen nga kjo marrëveshje financimi, duke iu referuar nenit 166(2) të rregullores financiare. Këto data vlejnë edhe për bashkëfinancimin kombëtar.
Data përfundimtare për zbatimin e Marrëveshjes	2 vjet nga data përfundimtare e nënshkrimit të kontratave. Këto data vlejnë edhe për bashkëfinancimin kombëtar.
Kodi i sektorit	11120, 14010, 16061, 33210, 41010, 43040, 91010
Zëri buxhetor përkatës	22.02.04.01
Menaxheri përgjegjës i programimit	Për Shqipërinë: Drejtoria e Përgjithshme e Zgjerimit, Njësia C4 Për Malin e Zi: Drejtoria e Përgjithshme e Zgjerimit, Njësia C2
Menaxheri përgjegjës i zbatimit	Seksionet operationale të delegacioneve të KE-së në Shqipëri dhe Mal të Zi

2. PËRMBLEDHJE

2.1 Hyrje

Lidhja me MIPD

Programi ndërkufitar midis Shqipërisë dhe Malit të Zi do të kontribuojë në implementimin e Komponentit II të instrumentit IPA "Bashkëpunimi ndërkufitar" të dokumenteve indikative shumëvjeçare të planifikimit (MIPDs) 2008-2010 për të dyja vendet. Ky program do të sigurojë asistencë për "Stabilizimin demokratik dhe ngritjen e kapaciteteve administrative", "Zhvillimin ekonomik dhe social", "Infrastrukturën" dhe "Asistencën teknike", të identifikuar si fusha madhore të ndërhyrjes në MIPD-në për Shqipërinë dhe do të adresojë nevojën për "zhvillimin e aktiviteteve ndërkufitare në fushën ekonomike, sociale dhe mjedisore të zonave kufitare", për të "adresuar sfidat e përbashkëta në veçanti në fushat e mjedisit dhe shëndetit publik dhe zhvillimi", si dhe për të "promovuar aktivitetet lokale "njerëzit për njerëzit", duke përfshirë OJQ-të dhe autoritetet lokale", të identifikuara në MIPD-në për Malin e Zi.

- Procesi i programimit

Programimi u krye nga janari deri në maj 2007. Programi u hartua nëpërmjet një procesi të gjerë konsultimesh me aktorët lokalë dhe përfituesit potencialë në të dyja anët e kufirit. Autoritetet kombëtare dhe strukturat e përbashkëta u asistuan gjatë këtij procesi nga projekti Ngritja e Kapaciteteve të Institucioneve Ndërkufitare (CBIB) financuar nga programi rajonal CARDS 2003. Ai u koordinua në secilin vend nga koordinatorët respektivë ndërkufitar: Ministria e Integrimit European në Shqipëri dhe Sekretariati për Integrimit European në Mal të Zi.

Në janar 2007 secili vend ngriti strukturat operuese (SO), të ngarkuara me përgatitjen e programeve ndërkufitare. Komiteti i Përbashkët i Programimit, i cili konsistonte në anëtarë të SO, u ngrit, gjithashtu, në janar 2007. Strukturat operuese u takuan në datë 14 shkurt 2007, me qëllim identifikimin e institucioneve përgjegjëse për përgatitjen e programeve ndërkufitare zhvillimin e një plan veprimi paraprak. Komiteti i Përbashkët i Programimit u takua më datë 26 shkurt 2007 dhe ra dakord mbi zonat përfituese dhe planin e veprimit.

Gjatë muajit mars dhe prill 2007, aktorët kryesorë u konsultuan dhe strukturat operuese u takuan disa herë për të diskutuar analizën e rajonit ndërkufitar dhe SWOT dhe për të identifikuar prioritetet dhe masat. Komiteti i Përbashkët i Programimit u mbledh në datë 17 prill 2007 për të rënë dakord mbi shtrirjen e rajonit ndërkufitar përfitues dhe analizën SWOT, si dhe të diskutonin prioritetet dhe masat. Komiteti u mbledh serish në datë 23 maj 2007 për të aprovuar draftin e programit ndërkufitar.

- Lista e zonave përfituese

Zonat përfituese në Shqipëri janë dy qarqe ekuivalente me nivelin NUTS III: qarku Shkodër dhe qarku Kukës.

Mali i Zi është i ndarë në 21 bashki, të cilat janë njësitë bazë të vetëqeverisjes. Territori përfitues i Malit të Zi mbulon një hapësirë prej 9 bashki: Budva, Berane, Andrijevica, Plav, Danilovgrad, Podgorica, Bar, Ulcinj, Cetinje.

- Zona shtesë (në përputhje me nenin 97 të rregullores së implementimit IPA)

Mal të Zi ka një zonë të shtuar: bashkia Rozhaje.

	Sip. km ²	Popullsia
Rajoni ndërkufitar i Shqipërisë	5,936	337,247
Rajoni ndërkufitar i Malit të Zi (totali i zonave përfituese dhe shtesë)	5,745	357,654
Rajoni ndërkufitar në total	11,681	694,901

Territori i zonave përfituese është pothuajse i njëjtë në secilin vend, dhe popullsia është shumë e balancuar.

2.2 Objektivi global i programit

Objektivi global i këtij programi është të promovojë bashkëpunimin midis njerëzve, komuniteteve dhe institucioneve në zonat kufitare, me qëllim zhvillimin e qëndrueshëm, stabilitetin dhe prosperitetin e këtyre zonave me interes reciprok për qytetaret e të dyja vendeve. Ky program do të ketë efekte të një katalizatori meqë ka si synim të ndërtojë kapacitetet e aktorëve lokalë, bashkive, institucioneve rajonale dhe shoqërisë civile, dhe si rrjedhim aftësinë e tyre për të marrë pjesë në iniciativa ndërkufitare.

2.3.1. Akset prioritare, masat respektive dhe aspektet e tyre në lidhje me implementimin e buxhetit të vitit 2009

2.3.1. Aksi prioritar I: Promovimi i kohezionit rajonal dhe konkurrueshmërisë nëpërmjet një përqasjeje që integron zhvillimin ekonomik, mjedisor dhe social

Ky prioritet do të kontribuojë në cilësinë e standardeve të jetesës në zonën e programimit duke ofruar mundësi për partneritet ekonomik dhe shkëmbim të interesave të përbashkëta përgjatë zonës. Aktivitetet që do të implementohen pritet të rritin cilësinë e shërbimeve, të gjenerojnë mundësi punësimi dhe sipërmarrjeje, të përmirësojnë mbrojtjen e mjedisit dhe të nxitin shkëmbimet kulturore. Ato do të lehtësojnë, gjithashtu, forcimin e komuniteteve lokale dhe organizatat e shoqërisë civile dhe promovojnë kohezionin social.

Ky prioritet konsiston në 3 masa specifike.

Masa I.1: Zhvillimi ekonomik me fokus te turizmi

Objektivi specifik i kësaj mase është të promovojë zhvillimin ekonomik të zonës së programimit, bazuar në potencialet e tyre turistike dhe kulturore. Rezultatet e pritshme janë menaxhimi i përbashkët i aktiviteteve turistike dhe rritja e cilësisë së shërbimeve, konkurrueshmërisë dhe atraktivitetit të sektorit të turizmit.

Kjo masë do të inkurajojë iniciativa për të modernizuar shërbimet turistike duke zhvilluar shërbime të përbashkëta këshilluese për biznesin dhe duke stimuluar ndërveprimin e rregullt midis bizneseve të vendosura përgjatë rajonit ndërkufitar, nëpërmjet: rrjeteve bizneset-përbizneset; marketingut të përbashkët në tregjet e brendshme dhe atë të BE-së; bashkëpunimit të organizatave të edukimit për shërbimet e inovacionit dhe formimit profesional; investimeve të përzgjedhura në infrastrukturën e biznesit; promovimi i imazhit të zonës ndaj investuesve dhe vizitorëve potencialë.

Masa I.2: Mbrojtja dhe promovimi i mjedisit

Objektivi specifik i kësaj mase është të mbështesë iniciativat e përbashkëta me qëllim mbrojtjen, promovimin dhe menaxhimin e ekosistemeve të ndjeshme dhe zhvillimin e qëndrueshëm mjedisor të zonës së programimit. Rezultatet që priten janë menaxhimi i përbashkët i zonave të mbrojtura dhe rritja e ndërgjegjësimit të popullsisë rreth çështjeve të mjedisit.

Kjo masë do të mbështesë bashkëpunimin midis organizatave të mbrojtjes së mjedisit, aktive në zonën e programimit për të përgatitur dhe implementuar plane menaxhimi për zonat e ekoturizmit, me fokus kryesor në liqenin e Shkodrës/Skadar dhe rrethinat e tij.

Masa I.3: Rritja e kohezionit social nëpërmjet aktiviteteve “Njerëzit për njerëzit”

Objektivi specifik i kësaj mase është të inkurajojë qytetarët e zonës së programimit të përfshihen në një rang të gjerë mundësish për bashkëpunim dhe ngritje partneritetesh dhe do të rezultojë në ngritjen e rrjeteve të reja dhe shkëmbime midis aktorëve lokalë.

Aktivitetet “njerëzit për njerëzit” pritet të rritin në mënyrë direkte rrjedhën e informacionit dhe komunikimit përgjatë zonës kufitare. Aktivitetet e parashikuara nën këtë masë do t'i sjellin njerëzit, komunitetet lokale dhe shoqërinë civile të zonës kufitare pranë njëri-tjetrit, p.sh., mbështetje për shkëmbimet kulturore, promovimi i punimeve artizanale, prodhimeve tradicionale dhe trashëgimisë lokale.

Aktivitetet “Njerëzit për njerëzit” do të financohen edhe nga masat I.1 dhe I.2. Harmonizimi midis këtyre tri masave do të sigurohet.

2.3.2. Aksi prioritar II: Asistencë teknike për një menaxhim efikas të programit dhe rrjedhës së informacionit

Asistenca teknike do të sigurohet nëpërmjet dy masave.

Masa II.1: Administrimi, monitorimi dhe vlerësimi i programit

Asistenca teknike do të përdoret për të mbështetur punën e dy strukturave operuese (SO) kombëtare dhe Komitetin e Përbashkët të Monitorimit (JMC), duke siguruar një implementim, monitorim dhe vlerësim efikas të programit, si dhe një përdorim optimal të burimeve. Kjo do të arrihet nëpërmjet ngritjes dhe veprimtarisë së Sekretariatit të Përbashkët Teknik (SPT) në Shqipëri dhe antenës në Mal të Zi. SPT-ja do të kryejë menaxhimin e përditshëm të programit dhe do të përgjigjet para strukturave operuese dhe Komitetit të Përbashkët të Monitorimit.

Masa II.2: Informimi dhe publiciteti mbi programin

Objektivi specifik i kësaj mase është të sigurojë ndërgjegjësim mbi programin në radhët e komuniteteve kombëtare, rajonale dhe lokale dhe në përgjithësi ndërmjet popullsisë në zonën e programimit. Ai, gjithashtu, do të mbështesë aktivitete ndërgjegjësimi në nivel vendi me qëllim të informojë qytetarët e të dyja vendeve të programit.

Itinerari indikativ dhe shumat për implementimin e masave

Masat I.1, I.2 dhe I.3 do të implementohen nëpërmjet skemave të granteve. Kriteret e detajuara të përzgjedhjes dhe dhënies së granteve do të përshkruhen në paketën e aplikimit të

ftesës për propozime (Udhëzuesi për aplikuesit). Është parashikuar që ftesa për propozime, për shumën totale IPA dhe bashkëfinancimi kombëtar prej 1.53 milionë €, do të fillohet në tremujorin e dytë të vitit 2010.

Masat II.1 dhe II.2 konsistojnë në asistencën teknike dhe do të implementohen nëpërmjet marrëveshjeve individuale të granteve të drejtpërdrejta pa ftesë për propozime midis Komisionit Europian dhe autoriteteve kombëtare respektive, në përputhje me nenin 168 1. (c) të rregullave të implementimit të rregullores financiare, duke pasur parasysh se autoritetet kombëtare përkatëse, d.m.th. koordinatorët CBC sipas kuptimit të nenit 22 (2) (b) të rregullores së implementimit IPA dhe strukturat operuese, gëzojnë *de facto* një situatë monopoli për implementimin e programit ndërkufitar. Nënkontraktimi i aktiviteteve të mbuluara nga marrëveshja e drejtpërdrejtë e grantit është e mundur. Marrëveshjet e drejtpërdrejta të granteve, në shumën totale prej 145,300 €, mund të nënshkruhet menjëherë pasi marrëveshja e financimit ka hyrë në fuqi. Shuma e alokuar IPA për masat II.1 dhe II.2 do të plotësohet nga një shumë totale prej 25,641 € të bashkëfinancimit kombëtar që do të sigurohet nga autoritetet e të dyja vendeve.

Ftesat për propozime do të përgatiten me ndihmën e asistencës teknike, të parashikuar në aksin prioritar II të këtij programi. Në veçanti, asistenca teknike do të financojë funksionimin e Sekretariatit të Përbashkët Teknik, i cili do të hartojë Udhëzuesin për Aplikuesit të ftesave për propozime nën mbikëqyrjen e Komitetit të Përbashkët të Monitorimit.

Një shqetësim potencial mund të jetë mungesa e kapaciteteve absorbuese për gjenerimin e projekteve nga ana e aktorëve lokalë. Ky shqetësim do të adresohet me anë të aktiviteteve nën aksin e asistencës teknike me qëllim shpjegimin e programit përfituesve potencialë.

2.4 Vështrim i shkurtër mbi eksperiencën e kaluar dhe në vazhdim në fushën e bashkëpunimit ndërkufitar, duke përfshirë mësimet e nxjerra dhe koordinimin e donatorëve

2.4.1. Eksperiencia e kaluar dhe e tashme e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar

Bashkëpunimi midis Shqipërisë dhe Malit të Zi është relativisht i vonshëm. Ai është zhvilluar me tepër në nivel të institucioneve qendrore sesa në rajonet kufitare. Bashkëpunimi midis dy vendeve është mbështetur në protokollat dhe marrëveshjet ekzistuese si më poshtë:

- Marrëveshje e tregtisë së lirë midis dy vendeve.
- Protokoll i bashkëpunimit i nënshkruar në dhjetor 2000 midis Ministrisë së Turizmit të Malit të Zi dhe Komitetit Shqiptar për Zhvillimin e Turizmit.
- Forumi rajonal i bashkëpunimit midis Shkodrës dhe Malit të Zi. Përfaqësues të qeverisë lokale dhe sektori privat marrin pjesë në këtë forum.
- Marrëveshja e Lundrimit e nëntorit 2004, sipas së cilës palët kanë rënë dakord me funksionimin e një linje lundrimi ndërkombëtare Shkodër-Virpazar.
- Plani i veprimit strategjik për liqenin e Shkodrës/Skadar e marsit 2007, midis Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit të Malit të Zi dhe Ministrisë së Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave të Shqipërisë.

Ky program është, gjithashtu, në harmoni me strategjitë sektoriale të të dyja vendeve: Për Shqipërinë, Strategjia Kombëtare për Zhvillimin Social dhe Ekonomik (NSSD), Strategjia e Decentralizimit, Strategjia e Zhvillimit Rajonal Objektivat e Zhvillimit të Mijëvjeçarit (MDGs) 2003 për rajonin e Shkodrës dhe dokumenti Promovimi i Zhvillimit Lokal nëpërmjet MDGs 2003 për rajonin e Kukësit; për Malin e Zi, Strategjia Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Malit të Zi (NSSD), masterplani për zhvillimin e turizmit, plani hapësinor, plani hapësinor i zonës bregdetare.

Për më tepër, programi ndërkufitar në aneksin 2 të këtij vendimi financimi, i cili është hartuar bashkërisht nga autoritetet e Shqipërisë dhe Malit të Zi gjatë gjysmës së parë të vitit 2007, duke ndjekur një proces të gjerë konsultimesh me aktorët në të dyja anët e kufirit, përbën themelin për planifikimet dhe zbatimet shumëvjeçare.

2.4.2. Mësimet e nxjerra

Pjesa më e madhe e iniciativave ndërkufitare ka filluar rishtazi, duke e bërë të

parakohshëm përcaktimin e “mësimeve të nxjerra”. Gjithsesi, pikat e mëposhtme mund të theksohen nga eksperiencia ndërkufitare e vendeve të Ballkanit Perëndimor:

- Projektet e fokusuara në mbrojtjen e mjedisit reflektojnë prioritete të përcaktuara nga institucionet kombëtare dhe rajonale, duke u fokusuar në prioritetet lokale të zhvillimit. Gjithsesi, është e rëndësishme të krijohen lidhje të ngushta midis shoqërisë civile dhe sektorit privat në zhvillimin e programit.

- Ftesat për propozime në shuma të vogla për aktivitetet ndërkufitare të bëra në programet e mëparshme ndërkufitare kanë treguar kapacitetet e ulëta për përgatitjen e projekteve nga pjesa më e madhe e përfituesve të fundit. Kjo mund të pengojë implementimin e programit. Trajnimi specifik i aplikantëve potencialë do të jetë thelbësor gjatë gjithë programit.

- Pak bashki kanë pasur rol udhëheqës në iniciativat e kaluara dhe të tashme ndërkufitare. Këto bashki duhet të kenë një rol kryesor në implementimin e programit (transferimi i dijeve etj.).

Për më tepër, një vlerësim i pavarur i programeve të bashkëpunimit ndërkufitar financiar nga programi PHARE u krye nga konsorciumi MWH. Eksperiencia ka treguar se parakushtet për një implementim sa më efektiv përfshijnë, përveç bashkëpunimit të ngushtë midis vendeve pjesëmarrëse në nivelet politike dhe operacionale:

- bashkëpunimi ndërkufitar midis ministrive të linjës dhe marrëdhënie efektive të punës midis organizatave të lidhura me to;

- autoritetet lokale dhe të zhvillimit rajonal funksionuese, të pajisura me stafin e duhur në një mjedis të qëndrueshëm;

- marrëdhënie të ngushta pune midis institucioneve dhe delegacioneve respektive të Komisionit;

- bashkëpunim ndërkufitar funksional midis organizatave respektive të sektorit privat, si p.sh., dhomat e tregtisë, shoqatat dhe OJQ-të.

2.4.3. Koordinimi i donatorëve

Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë është i përfshirë në procesin e koordinimit të donatorëve nëpërmjet Sistemit të Planifikimit të Integruar (IPS), një mekanizëm që ka për qëllim të reformojë mënyrën sesi fondet publike (të brendshme dhe të huaja) menaxhohen. IPS-ja u aprovua nga Këshilli i Ministrave në nëntor 2005 me synimin për të qenë një kuadër strategjik koherent, duke siguruar që politikat thelbësore të Shqipërisë dhe proceset financiare, të funksionojnë në një mënyrë koherente, efikase dhe të integruar. Nën programin CARDS 2004, një kontribut i Komisionit European iu siguroi fondit të mirëbesimit të Bankës Botërore për implementimin e IPS-së.

Këshilli i Ministrave pret, gjithashtu, të përmirësojë procesin e konsultimit me komunitetin e donatorëve dhe të harmonizojë ndihmën ndërkombëtare me prioritetet kombëtare nëpërmjet Departamentit të Koordinimit të Strategjive dhe donatorëve në Këshillin e Ministrave. Ministri i Integritetit European është emëruar koordinatori kombëtar IPA.

Delegacioni i Komisionit European, në rolin e tij si kryetar i Sekretariatit Teknik të Donatorëve, ka lehtësuar koordinimin e mbledhjes së të dhënave për të gjithë donatorët që nga vitit 2003. Roli i koordinimit të donatorëve është në procesin e të kaluarit gradualisht autoriteteve. Marrëdhënie të ngushta pune mbahen me institucionet financiare ndërkombëtare (EIB, EBRD, Banka Botërore, KfW).

Në Mal të Zi, koordinimi i donatorëve mbështetet kryesisht nga strategjitë sektoriale, si dhe strategjitë ndërsektoriale mbi reduktimin e varfërisë, zhvillimin e qëndrueshëm etj. Autoritetet malazeze kanë riorganizuar koordinimin e donatorëve dhe kanë emëruar zyrtarë të lartë të qeverisë për të koordinuar ndihmën e donatorëve në të gjithë sektorët kritikë. Agjencia Europiane e Rindërtimit (EAR) në Podgoricë merr pjesë në mënyrë të rregullt në takimet e koordinimit me BE-në dhe donatorë të tjerë bilateralë. Ajo ka zhvilluar, gjithashtu, një marrëdhënie të ngushtë dhe të frytshme me institucionet financiare ndërkombëtare, veçanërisht EIB, EBRD dhe Bankën Botërore; dhe me institucionet financiare bilaterale si KfW gjermane.

Aktivitetet e financuara nga BE-ja, të menaxhuara nga EAR-ja dhe në të ardhmen nga

delegacioni i KE-së, kanë kanalizuar investime thelbësore nga këto institucione në fushat e mjedisit dhe infrastrukturës së transportit të Malit të Zi. BE-ja ka zhvilluar, gjithashtu, marrëdhënie të mira pune me agjencitë e OKB-së, në veçanti me UNHCR-në për çështjet e refugjatëve dhe personave të zhvendosur brenda vendit, dhe me UNICEF-in për çështjet mbrojtjes së fëmijëve. Ajo është duke punuar, gjithashtu, ngushtë me Këshillin e Europës mbi reformën në administratën publike, dhe me OSBE-në në çështjet e drejtësisë, demokracisë dhe sigurisë.

Për sa i përket këtij programi ndërkufitar, vendet anëtare të BE-së dhe institucionet financiare ndërkombëtare janë konsultuar për draftin e programit gjatë procesit të programimit me qëllim identifikimin e komplementaritetëve midis projekteve të ndihmës së donatorëve.

2.5. Çështje horizontale

Aplikimi i përbashkët do të duhet të mbulojë të dyja palët në projekt dhe të përmbushë kriteret e mëposhtme:

- partnerë përfitues nga të dyja anët e kufirit;
- të mbështesë lidhjet midis institucioneve dhe organizatave përkatëse nga të dyja anët e kufirit;
- të inkurajojë pjesëmarrje të barabartë të grave dhe të grupeve të marginalizuara;
- të plotësojë nevojat e veçanta të minoriteteve etnike;
- të jetë i qëndrueshëm nga ana mjedisore.

Partnerët në projekte duhet të ndërtojnë mekanizma koordinimi të rëna dakord për të sinkronizuar projektet e përbashkëta gjatë gjithë implementimit të tyre.

2.6. Kushtet

- Riorganizimi i strukturës operuese në çdo vend: OS ekzistuese u ngritën me qëllim përgatitjen e programit ndërkufitar. Implementimi i programit mund të kërkojë një tjetër lloj strukture.

- Ngritja e Komitetit të Përbashkët të Monitorimit.
- Ngritja dhe organizimi i Sekretariatit të Përbashkët Teknik (SPT) në Shqipëri dhe antenës në Mal të Zi.
- Emërimi i stafit të duhur për të marrë pjesë në aktivitetet trajnuese, ditët e informimit dhe aktivitete monitoruese.

2.7. Të dhëna

Këto të dhëna janë të një natyre indikative, në përputhje me seksionin 2.3.

	N	N+1 (kumulative)	N+2 (kumulative)
Numri i granteve të drejtpërdrejta në Shqipëri	0	1	1
Numri i granteve të drejtpërdrejta në Mal të Zi	0	1	1
Numri i ftesave të përbashkëta për propozime të bëra në Shqipëri dhe në Mal të Zi	0	1	1
Norma e kontraktimit (%) në Shqipëri	0	100	100
Norma e kontraktimit (%) në Mal të Zi	0	100	100

* N është data e hyrjes në fuqi të marrëveshjes së financimit.

2.8. Hapat për decentralizimin e menaxhimit të fondeve të BE-së pa kontrollet *ex-ante* nga Komisioni

Në përputhje me nenin 8(4)c) të rregullores së implementimit IPA, vendet përfituese duhet të hartojnë një plan me etapa indikative dhe limite kohore për të arritur decentralizimin pa kontrolle *ex-ante* nga Komisioni.

Në Shqipëri, Këshilli i Ministrave miratoi në shtator 2007 një vendim për ngritjen e strukturave, autoriteteve dhe përcaktimin e përgjegjësisë për implementimin e IPAs, sipas

Sistemit të Decentralizuar të Implementimit (DIS). Në nëntor 2007, Ministria e Financave i paraqiti Drejtorisë së Përgjithshme të Zgjerimit një propozim për funksionimin e Njësisë Qendrore të Financimit dhe Kontraktimit (CFCU), e cila dha komentet dhe këshillat e saj në lidhje me këtë propozim. Një projekt asistence teknike nën IPA 2007, ka filluar në janar 2009. Planifikimi indikativ i aktiviteteve të propozuara nga konsulenti i kontraktuar, mund të ndahen në 2 faza: në fazën e parë, me kohëzgjatje një vit, konsulenti do të mbështesë autoritetet shqiptare në rishikimin, përgatitjen dhe zhvillimin e të gjitha aktiviteteve që kërkohen për të përfunduar me sukses statet 1 dhe 2 më sipër; gjatë fazës së dytë, me kohëzgjatje 6 muaj, konsulenti do të testojë strukturat e zhvilluara dhe përputhjen e tyre me kërkesat IPA DIS dhe do të zhvillojë trajnime. Me fillimin e projektit, palës shqiptare i është kërkuar të miratojë një plan për sistemin e decentralizuar të implementimit dhe të ngrejë strukturat e zyrarit të programimit në ministrinë e linjës.

Në Mal të Zi puna për shkuarjen drejt decentralizimit pa kontrolle *ex-ante* është në fazat fillestare. Një plan i detajuar dhe tabelë kohore janë përgatitur nga vendi përfitues, në përputhje me udhëzimin e Komisionit “Plani për sistemin e decentralizuar të implementimit” dhe me asistencën e SIGMA-s. Qeveria do të aprovojë një strategji për Sistemin e Decentralizuar të Implementimit. IPA-ja do të mbështesë implementimin e saj dhe është parashikuar që Malit të Zi mund t’i aprovohet Sistemi i Decentralizuar i Implementimit brenda tre vjetëve”.

3. Buxheti për vitin 2009

3.1. Tabela indikative financiare 2009 për Shqipërinë

	Asistenca IPA – BE		Kontributi kombëtar		Totali (IPA plus kontributin kombëtar)	
	EURO	%(1)	EURO	%(1)	EURO	%(2)
Aksi prioritar I	765,000	85	135,000	15	900,000	90
Aksi prioritar II	85,000	85	15,000	15	100,000	10
TOTALI	850,000	85	150,000	15	1,000,000	100%

1. Shprehur në % të totalit (IPA plus kontributin kombëtar) (kolona “c”).

2. Shprehur në % të totalit të madh (“c”). Tregon peshën relative të çdo prioriteti, duke iu referuar fondeve totale (IPA + Kombëtare).

3.2 Tabela indikative financiare 2009 për Malin e Zi

	Asistenca IPA – BE		Kontributi kombëtar		Totali (IPA plus kontributin kombëtar)	
	EURO	%(1)	EURO	%(1)	EURO	%(2)
Aksi prioritar I	540,000	85	95,294	15	635,294	90
Aksi prioritar II	60,000	85	10,588	15	70,588	10
TOTALI	600,000	85	105,882	15	705,882	100%

1. Shprehur në % të totalit (IPA plus kontributin kombëtar) (kolona “c”).

2. Shprehur në % të totalit të madh (c). Tregon peshën relative të çdo prioriteti, duke iu referuar fondeve totale (IPA + kombëtare).

3.3 Parimi i bashkëfinancimit të projekteve të financuara nga programi

Kontributi i Komunitetit është llogaritur në raport me shpenzimet e lejuara, në rastin e këtij programi ndërkufitar midis Shqipërisë dhe Malit të Zi është bazuar në shpenzimet totale, siç është rënë dakord nga vendet pjesëmarrëse dhe parashikuar në programin ndërkufitar.

Norma e kontributit të Komunitetit për këtë program është 85%.

Dispozitat e nenit 90 rregullores së implementimit IPA aplikohen.

4. Plani i implementimit

4.1 Metoda e implementimit

Ky program do të implementohet në mënyrë të centralizuar nga Komisioni European në përputhje me nenin 53a të rregullores financiare⁸ dhe dispozitave korresponduese të rregullave të implementimit⁹.

Në rastin e menaxhimit të centralizuar, roli i Komisionit në përzgjedhjen e projekteve në kuadër të këtij programi ndërkufitar midis vendeve përfituese specifikohet në nenin 140 të rregullorja e implementimit IPA.

4.2 Rregullat e përgjithshme për procedurat e prokurimit dhe dhënies së grantit

Prokurimi duhet të zbatohet sipas dispozitave të pjesës II, titulli IV të rregullores financiare dhe pjesës II, titulli III, kapitulli 3 i rregullave të implementimit, si dhe rregullat dhe procedurat për kontratat e shërbimeve, pajisjet dhe punimet, të financuara nga buxheti i përgjithshëm i Komuniteteve Europiane për qëllime bashkëpunimi me vendet e treta adoptuar nga Komisioni në datë 24 maj 2007 (C(2007)2034).

Procedurat e dhënies së grantit duhet të ndjekin dispozitat e pjesës I, titulli VI të rregullores financiare dhe pjesës I, titulli VI të rregullave të tij të implementimit.

Sipas rastit, autoriteti kontraktues do të përdorë, gjithashtu, formatin standard dhe modelet që lehtësojnë aplikimin e rregullave të mësipërme, të cilat ndodhen në “Udhëzuesin praktik të procedurave të kontraktimit për veprimet e huaja të KE-së” (Udhëzuesi praktik) publikuar në faqen e internetit të EuropeAid¹⁰ në datën e fillimit të procedurave të prokurimit ose dhënies së granteve.

4.3 Vlerësimi i ndikimit mjedisor (EIA) dhe ruajtja e natyrës (sipas rastit)

Te gjitha investimet duhet të bëhen në përputhje me legjislacionin komunitar mjedisor.

Procedurat për vlerësimin e ndikimit mjedisor parashikuar në direktivën¹¹ EIA aplikohen plotësisht në të gjitha projektet e investimeve nën instrumentin IPA. Nëse direktiva EIA nuk është transpozuar plotësisht, procedurat duhet të jenë të ngjashme me ato të vendosura në këtë direktivë.

Nëse një projekt ka të ngjarë të ketë ndikim në vendet me rëndësi për ruajtjen e natyrës, një vlerësim i saktë i ruajtjes së natyrës duhet të bëhet, ekuivalente me atë të nenit 6 të direktivës së habitatit dhe duhet të dokumentohet¹².

5. Monitorimi dhe vlerësimi

5.1 Monitorimi

Implementimi i programit ndërkufitar do të monitorohet nga komiteti i përbashkët i monitorimit sipas nenit 142 të rregullores së implementimit IPA, ngritur nga vendet përfituese pjesëmarrëse, i cili përfshin edhe përfaqësues të Komisionit.

Në Shqipëri, Komisioni mund të ndërmarrë çdo veprim që ai e konsideron si të nevojshëm për të monitoruar programin në fjalë.

5.2 Vlerësimi

Programi do të jetë subjekt i vlerësimeve në përputhje me nenin 141 të rregullores së implementimit IPA, me qëllimin për të përmirësuar cilësinë, efektivitetin dhe konsistencën e ndihmës së Komunitetit, strategjinë dhe implementimin e programit ndërkufitar.

6. Auditimi, kontrolli financiar dhe masat antishtrim

⁸ Rregullorja 1605/2002 (OJ L 248, 16.9.2002, faqe 1) si amenduar nga rregullorja (EC, Euratom) nr.1995/2006 (OJ L 390, 30.12.2006, faqe 1).

⁹ Rregullorja 2342/2002 (OJ L 357, 31.12.2002, faqe 1) si amenduar nga rregullorja (EC, Euratom) nr.478/2007 (OJ L 111, 28.4.2007, faqe 13).

¹⁰ Adresa: http://ec.europa.eu/europeaid/work/procedures/implementation/practical_guide/index_en.htm.

¹¹ Direktiva e Këshillit 85/337/EEC e datës 27 qershor 1985 mbi vlerësimin e efekteve të disa projekteve publike dhe private mbi mjedisin (OJ L 175, 5.7.1985, faqe 40). Direktivë e amenduar se fundmi nga direktiva 2003/35/EC, OJ L 156, 25.6.2003, faqe 17.

¹² Direktiva e Këshillit 92/43/EEC e datës 21 maj 1992 mbi ruajtjen e habitateve natyrore dhe fauna dhe florës së egër (OJ L206, 22.7.1992). Direktivë e amenduar se fundmi nga rregullorja (EC) nr. 1882/2003 (OJ L284, 31.10.2003, faqe 1)

Llogaritë dhe aktivitetet e të gjitha palëve, të përfshira në implementimin e këtij programi, si dhe të gjitha kontratat dhe marrëveshjet që implementojnë këtë program, janë subjekt, nga njëra anë, i mbikëqyrjes dhe kontrollit financiar të Komisionit (duke përfshirë edhe Zyrën Europiane të Antimashtrimit), të cilat mund të zhvillojnë kontrolle, kur e gjykon të arsyeshme, ose vetë ose nëpërmjet një audituesi të jashtëm, nga ana tjetër, audituesve nga Gjykata Europiane e Llogarive. Kjo përfshin masa të tilla, si p.sh., verifikimin *ex-ante* të tenderimit dhe kontraktimit të zhvilluara nga delegacionet e vendeve përfituese.

Me qëllim sigurimin e një mbrojtjeje efikase të interesave financiare të Komunitetit, Komisioni (duke përfshirë edhe Zyrën Europiane të Antimashtrimit) mund të zhvillojnë kontrolle në vend dhe inspektive në përputhje me procedurat e parashikuara në rregulloren e Këshillit (EC, Euratom) 2185/96¹³.

Kontrollet dhe auditimet e përshkruara më lart aplikohen për të gjithë kontraktuesit, nënkontraktuesit dhe përfituesit e grantit që kanë përfituar fonde nga Komuniteti.

7. Ndryshimet e kufizuara

Ndryshime të limituara në implementimin e këtij programi që kanë ndikim mbi elementet thelbësore të listuar në nenin 90 të rregullave të implementimit të rregullores financiare, e cila është e një natyre indikative¹⁴, mund të ndërmerren nga zyrtari autorizues i Komisioni me anë të delegimit (AOD), ose nga zyrtari autorizues i Komisionit me anë të nëndelegimit (AOSD), në përputhje me pushtetin e deleguar nga ana e AOD, në përputhje me parimet e menaxhimit të mirë financiar pa qenë i nevojshëm një vendim ndryshimi financiar.

¹³ Rregullorja e Këshillit (EC, Euratom) 2185/96 e datës 11 nëntor 1996, OJ L 292; 15.11.1996; faqe 2.

¹⁴ Këto elemente thelbësore janë të natyrës indikative, shuma indikative e ftesës për propozime dhe, për prokurimet, numri indikativ, lloji i kontratave i parashikuar dhe itinerari indikativ për fillimin e procedurave të prokurimit.